

סוכות

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

רמזים ופרפראות

המילים: 'אתרוג ערבה לולב הדס' עולים יחד בגימטריא 1024. דהיינו כמנין אמותיו של יסוד המזבח שהיה ל"ב על ל"ב אמות, שעולים יחד 1024, מפני שכשם שהמזבח מכפר, כך ארבעת המינים מכפרים.
*

כתוב בגמרא (סוכה ה.) שמעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים. ובזוה"ק (אמור דף קג.) אמרו, שהסוכה נקראת "צילא דמיהמנותא", ולפי זה מובן מדוע אין לעשות סוכה למטה מעשרה טפחים, כי צריך שהשכינה תהיה הופפת על האדם בשעת ישיבתו בסוכה וזה אינו מתקיים בסוכה שהיא פחות מעשרה טפחים מפני שאין השכינה יורדת למטה מעשרה. (בשם הגרי"ח זוננפלד)
*

יש בתורה 2 מצוות שכל גופו בתוך המצוה: סוכה וארץ ישראל. ורמז לכך בפסוק "יהי בשלם סוכו ומעונתו בציון" (שיר של יום ותהילים ע"ו). אמנם, יש גם מצוה לטבול שכל גופו במקוה, והתירוץ הוא לפי שיטת הכסף משנה על הרמב"ם, שאומר שהאיש נטהר כשיצא מהמקוה ולא כשהוא בו. (הגר"א)

שאלה לשולחן החג

"זבחה נידונים על המים"

מבואר, שזמן הדין על הגשמים הוא בחג הסוכות, ולכן אף יש את מצוות ניסוך המים ותפילת גשם בחג זה. בפרשת עקב כתוב: "ארץ הרים ובקעת למטר השמים תשתה מים: ארץ אשר ד' אלקיך דרש אתה תמיד עיני ד' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה".

ויש לפרש אימתי נגזר הדין על גשמי השנה, האם בסוכות, או בראשית השנה - שמבואר בגמרא שהכוונה לראש השנה?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן החג. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בציון מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ושעיר עזים אחד הטאת"

בשבעת ימי החג, הקריבו שעירי חטאת עם פרי החג, אך ישנו הבדל בנוסח המקרא לגבי הקרבת השעיר: ביום הראשון, השני והרביעי כתוב: "שעיר עזים", ובשאר הימים כתוב: "שעיר" בלבד, ויש לבאר מדוע יש שוני? ותירץ הגר"א, ששבעים הפרים הינם כנגד אומות העולם המחולקים 35 פרים לישמעאל 35 לעשו, ומהם יונקים כל האומות. אזי בימים שכתוב בהם "שעיר עזים" הקריבו סה"כ 35 פרים במדויק, כנגד ישמעאל (שמבואר בזוהר שמכונה 'שעיר עזים', ובשאר הימים נותרו 35 פרים לעשיו המכונה 'שעיר' בלבד.

כתוב בזוהר, שהפסוק "שובע שמחות את פניך נעמות בימיך נצח" (תהילים טזיא) רומז על שבע מצוות בסוכות: לולב, אתרוג, הדס, ערבה, שמחה, סוכה ושלמי הגיגה. וביאר ה'פרי צדיק' שהאתרוג כנגד אברהם (כמובא במדרש) והלולב (כיון שהוא 'כפות' תמרים) כנגד יצחק שהיה כפות על המזבח. וההדס הוא כנגד יעקב שהיה מרובה בבנים כהדס המרובה בעלים, והערבות כנגד יוסף שמת קודם אחיו כמו הערבה שהיא כמושה יותר מאשר סתם מינים וע"י הערבה הוא זוכה למעלת יוסף. משה רבינו הוא כנגד השמחה, שכתוב: "ישמח משה", וכן שמחה היא שלמות, ושלמות שייכת למשה שהיה שלם בכל והביא לעולם את התורה שהיא שלמות ומשלימה את כל ישראל. סוכה כנגד אהרן שענני הכבוד היו בזכותו, וכתב האמרי אמת שכשם שענני הכבוד הנהיגו את עם ישראל היכן ללכת, אף הסוכה מנהיגה את עם ישראל איך לנהוג. וניתן לומר שדוד הוא כנגד שלמי החגיגה בבית המקדש, שהרי ייסד את המקדש.

"לישב בסוכה"

כתב השו"ע (תרמ"ג ס"ג): 'שאר ימים מברך על הסוכה קודם ברכת המוציא ונוהגים לברך על הסוכה אחר ברכת המוציא קודם שיטעום'. והגמרא (סוכה כז.) לומדת שחובה לאכול לילה ראשון בסוכה מליל הסדר שבו יש חיוב לאכול כזית מצה. ויש לבאר אם כן, מדוע בסוכות אנו מברכים 'לישב בסוכה' על כל אכילה בשבעת ימי החג ואילו בפסח נפסק לברך 'על אכילת מצה' רק בלילה הראשון ולא בשאר הימים? ויש לומר: א. ההבדל הוא שהאוכל מצה בשאר הימים הוא אוכל להשיע רעבונו, ואנוס לאכול מצה ולא חמץ להנאת גופו, אבל על ישיבה בסוכה וודאי אי אפשר לומר שזוהי הנאת גופו. (כלבו) ב. יכול האדם להתקיים שבוע בלא מצה ויאכל דברים אחרים, אבל לא יכול להיות שלושה ימים ללא שינה, ולכן על הסוכה יש לברך. (בעל המאור) ג. הנס עם המצה התרחש רק ביום הראשון של פסח (יציאת מצרים עצמה), ובסוכות כל יום ויום נוסף היה נס וענני כבוד. ד. כשמברך על אכילת מצה בליל פסח, הרי מברך על עיקר מצוות החג וברכה זו תקפה לכל החג כברכת שהחיינו. בסוכות לעומת זאת, עיקר מצוות החג היא השמחה, ומצוות סוכה היא מצווה אחרת. (ר' זבולון זק"ש) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'לשאלה לשולחן החג' תשפ"ג)

"נעם מגדים" מנעמת לשבת!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלוך לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה! השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. שניים מן האושפיזין, שבסוכה מתארחים
- ב. נוהגים להקיפה בכל יום בהושענות
- ג. ארבעה מינים כאלו פסולים
- ד. מחלקי הסוכה
- ה. יש בו ריח ואין לו טעם
- ו. קריאת התורה בחוה"מ מתחילה במילה _____
- ז. שם נוסף לחג הסוכות
- ח. כך נקראת אבעבועה דקה על גבי עור האתרוג
- ט. שיעורי ארבעת המינים נמדדים במידה זו
- י. שלושה מהאושפיזין, שבסוכה מתארחים
- כ. לולב ששדרתו _____ הינו פסול
- ל. יש בו טעם ואין לו ריח
- מ. אחד מן האושפיזין, שבסוכה מתארחים
- נ. מצוה מיוחדת הנהוגה בבית המקדש בסוכות
- ס. חלק מהסוכה שכשר רק מגידולי קרקע
- ע. הדס נקרא בפסוק: "_____"
- פ. מספרם פוחת והולך בימות החג
- צ. סוכה צריכה שתהיה עשויה ל -
- ק. מגילה הנקראת בקהילות מסוימות בשבת חוה"מ
- ר. חג הסוכות הוא אחד משלושת ה- _____
- ש. לעיתים נמצא בראש האתרוג
- ת. זן אתרוג הנחשב לבלתי מורכב ויש המהדרין אחריו

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. כך נקרא היום האחרון של החג
- ב. "אשר קדשנו במצוותיו וצוננו _____ בסוכה"
- ג. מארבעת המינים, שבחג ניטלים
- ד. אחד מן האושפיזין, שבסוכה מתארחים
- ה. נחבטת בצרור של חמש ממנה
- ו. ברכה שמברכים ביום הראשון של החג
- ז. מן ההלל: "בית יעקב מעם _____"
- ח. ממעיין זה שאבו מים לניסוך המים
- ט. בתאריך זה נוהג להתפלל עבור אתרוג מהודר
- י. אחת מן הושענות: "אערוך _____"
- כ. בקהילות רבות נוהג לאגוד בו את הלולב
- ל. ההפטרה בשבת חוה"מ היא מתוך איזה ספר?
- מ. בחג הסוכות נידונים על ה -
- נ. אחד מהפטורים מסוכה
- ס. בפרשה זו קוראים בתורה בימי חוה"מ
- ע. ממנה יוצאים לדירת עראי, 'דירת _____'
- פ. תפילה ששונה מעט בכל יום מימות החג
- צ. קצה האתרוג בצד שבו היה מחובר לעץ
- ק. צמח הנפוץ בשימוש כסכך בימינו
- ר. מצווה לאכול בחג מדין 'שמחה'
- ש. הדס מהודר הוא הדס שגדל בצורה זו
- ת. מתקיימת ונחגגת בלילות חול המועד

כתרומו

דבא פריה נדיא דעלייה מיליה מקראים אונקלוס פכנסה לעקרין של רחמנו.

"ויסעו מסכת ויחנו באתם בקצה המדבר: וד' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן" = "ביממא בעמודא דעננא". המילה העברית 'יממה' שפירושה 24 שעות, מעת לעת.

מן המדרש

"ויקרא אברהם שם המקום ההוא ד' יראה". רבי יוחנן אמר, אמר לפניו: "ריבון העולמים, בשעה שאמרת לי: "קח נא את בנך את יחידך", היה לי מה להשיב, אתמול אמרת: "כי ביצחק יקרא לך זרע", ועכשיו "קח נא וגו'?! חס ושלום לא עשיתי כן אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך, יהי רצון מלפניך ד' אלקינו, בשעה שיהיו בניו של יצחק באים לידי עברות ומעשים רעים, תהא נזכר להם אותה העקדה ותתמלא עליהם רחמים". אברהם קרא אותו יראה, שנאמר: "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ד' יראה". שם קרא אותו שלם, שנאמר: "ומלכי צדק מלך שלם". אמר הקב"ה, אם קורא אני אותו 'יראה' כאברהם, שם אדם צדיק מתרעם, ואם קורא אני אותו 'שלם', אברהם אדם צדיק מתרעם, אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם, יראה שלם, ירושלים. רבי ברכיה בשם רבי חלבו אמר עד שהוא שלם עשה לו הקב"ה הוא סוכה והיה מתפלל בתוכה, שנאמר: "ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון", ומה היה אומר, יה"ר שאראה בבנין ביתי. דבר אחר, מלמד שהראה לו הקב"ה בית המקדש חרב ובנוי חרב ובנוי, שנאמר: שם המקום ההוא ד' יראה, הרי בנוי, וזה שכתוב: 'שלוש פעמים בשנה יראה'. 'אשר יאמר היום בהר ד', הרי חרב, שנאמר: על הר ציון ששמם. 'ד' יראה', בנוי ומשכלל לעתיד לבוא, כעניין שנאמר: "כי בנה ד' ציון נראה בכבודו". (ע"פ מדרש רבה וירא)

מילה בסוכה

**איש מלוכה הציל,
ואז מסמכותו האציל,
כדי לשפוך נזולים,
על צורתם של מילים.**

המונח המבוקש הינו מילה בת 3 אותיות הקשורה לחג, אשר כל שורה בחידה רומזת להקשר שונה שלה.

התשובה תפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

איך יתכן שהייב לשתות מים דווקא בסוכה ואף יברך עליהם 'לישב בסוכה'?

כשנולד תינוק, מיד עוטפים אותו היטב בבגדים, כדי שלא יזיק לו שינוי האוויר. בדומה לזה, אחרי יום הכיפורים, כשהקדוש ברוך הוא מוחל וסולח לעוונות בני ישראל, והם כתינוק שנולד מחדש, לכן השי"ת סוכך עליהם סוכה כלבושי יקר, כאדם המניף על בנו. (צמח דוד) ובעל ה'שפתי צדיק' אמר, ש'סוכה' ראשי תיבות: 'ויאמר ד' סלחתי כדבריך', מפני שהסוכה מראה לעין כל שיצאנו זכאים בדיננו, ושהקדוש ברוך הוא סולח ומוחל לנו ומושיב אותנו בצילו, צילא דמהמנותא, ומשרה שכירתו בתוכנו.

שעשועי דאורייתא

"זערבי נחל"

היכן בתורה כתוב 'ערבה'? ובהפטרה?

1. איזה מלך נרגם באתרוגים?
2. מהם שמות החג?
3. מה המשותף בין: סוכה, עירוב ונר הנוכה?
4. מה משותף ללולב ולידיים?
5. **מצאו נא במשניות מסכת סוכה:**
6. **את האות ל' שמופיעה שלוש פעמים ברציפות (לא באותה המילה) (2 תשובות)**
7. **שמות של שלושה שבטים.**
8. **שם של אחד מספרי התנ"ך.**

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן ההלל שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. **"יסף ד' עליכם ועל בניכם. ברוכים אתם לד' עשה שמים וארץ"**

2. **"הללויה הללו את שם ד'. הללו עבדי ד'"**

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: מלבד חוני המעגל, על אלו שני אישים נוספים מסופר במדרשים שעגו עוגה ועמדו בתוכה בתפילה? - על משה רבינו: 'וכיון שראה משה שנחתם עליו גזר דין מיד קבל עליו תענית ועג עוגה ועמד בתוכה ואמר איני זו מכאן עד שתבטל הגזרה' (מ"ר וזאת הברכה פרשה יא), וחבוק הנביא: 'על משמרת אעמדה. עג עוגה חבוק ועמד בתוכה ואמר לא אזוז מכאן עד שאשמע מה ידבר בי על שאלתי זאת' (רש"י חבוק ב,א) - **חידון א' ת'** - אברהם אהרן, בימת בית הכנסת, גנובים/גזולים, דפנות, הדס, וביום, זמן שמחתינו, חזוית, טפחים, יצחק יעקב יוסף, כפופה, לולב, משה, ניסוך המים, סכך, ענף עץ עבות, פרים, צל, קהלת, רגלים, שושנתא (פיטם), תימני. **חידון א' ת' הפוך** - הושענא רבא, לישב, אתרוג, דוד, ערבה, שהחיינו, לועז, שילוח, ט"ו בשבט, שועי, קושיקלך, יחזקאל, מים, קטן (הצריך לאמו), פנחס, קבע, מוסף, עוקץ, במבוק, בשר, משולש, שמחת בית השואבה. **שעשועי דאורייתא** - בפרשת דברים: "במדבר בערבה", "בערבה בהר ובשפלה", "מדרך הערבה", "והערבה והירדן וגבל מכנרת ועד ים הערבה". בפרשת ואתחנן: "וכל הערבה עבר הירדן מזרחה ועד ים הערבה". בפרשת ראה: "הישב בערבה". ומופיע בהפטרה: "כערבה מגבע לרמוך". 1. ינאי. 2. סוכות, חג האסיף וזמן שמחתינו. 3. פסולים למעלה מעשרים אמה. ["נמס בתוך מעי" נמ"ס - נר מבוי סוכה. מעי" 120 טפחים = 20 אמות]. 4. על שניהם יש ברכה הפותחת במילים: 'על נטילת _____'. 5. 'אמרו להן בית הלל לבית שמאי... וקניו בית הלל לבקר'. 6. שמעון, יהודה, אשר. 7. יהושע. **מילה בפרשה האזינו** - ימות. 'על כל האגמים שבעולם' אגם = ימה וברבים: ימות, 'שמור עד שיגיע כמו כולם' - יגיע = ימות, 'כדי שלא ייפול אף עליך' - ייפול = ימות, 'תפקיד בזוי לשארית ימיר' - ימים של שארית חייך = ימות חייך. **שמונות לסוכות** - 1. "גלקיטי המטה" (פ"א מ"ג). 2. "ולרבן גמליאל שתי כותבות" (פ"ב מ"ה). 3. מצות שמחה בחג. 4. "ושפך לו קיתון על פניו" (סוכה פ"ב מ"ט). 5. "הושע נא שלוש שעות". 6. **"פורטת** ארבע הושע נא". 7. מצוות ניסוך המים. 8. "לינת הצדק הושע נא". 9. "אבן שתיה הושע נא". 10. לולב שצורתו כמגל - פסול. 11. "החוטט בגדיש" (פ"א מ"ח). 12. גמל מוזכר בהלכות סוכה. (פ"ב מ"ג). 13. שיעור אתרוג הקטן הוא כאגוז או כביצה. (פ"ג מ"ז). 14. שאיבת מים - רומז לבית השואבה. **שמונות בהפטרה** - 1. "לא יום ולא לילה" (ז). 2. "והחזיקו יד איש רעהו" (יג). 3. "מצילות הסוס" (כ). 4. "ונבקע הר הזיתים" (ד), **שאלה לשלחן השבת כי תצא** - שאלנו: פירש יונתן בן עוזיאל, שתפילין נחשבים 'כלי גבר' ואין לאישה להניחם מפני האיסור המובא בפסוק: "לא יהיה כלי גבר על אישה". ויש לבאר אם כן את המסופר בדברי הגמרא (עירובין צו.): 'מיכל בת כושי היתה מנחת תפילין ולא מיחו בה חכמים'. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. יש דעה בירושלמי שכן מיחו בה חכמים וזה לפי שיטת רבי יונתן בן עוזיאל. (החיד"א). 2. לבת מלך שהכל מכירים אותה, אין חשש בדין זה של כלי גבר. (הלבוש). 3. מיכל נזרה בנקיות ולכן הותר לה. (המהרש"ל). 4. כל האיסור לאישה הוא כשעושה כן לשם נוי. (מהר"ם שיק ע"פ הט"ז). 5. ידעה שיש לה נשמה של גבר ולכן לא היה לה ולד. (יפה לב). 6. תלוי במחלוקת התנאים האם זו מצות עשה שהזמן גרמא.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

למונות לסוכות

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים הקשורים לסוכות ולמשניות מסכת סוכה. (תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')
 אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
 אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
 כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

מקרא רמת קושי: רגמל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם "אני מחצתי ואני ארפא" (לב,לט)

הפטרת סוכות "הנה יום בא" (זכריה יד' א'-כא')

למונות בהפטרה

כל הזכויות שמורות לאהרון ביינ.